

راوی همه نسل‌ها

هوشنگ مرادی کرمانی

نویسنده‌ای محبوب با شهرتی فراتر از مرزهای ایران

افراد میان‌سال از دوران تحصیل در مدرسه نوشته شده که اینک همه دکتر، مهندس، نویسنده، شاعر، بازرگان، محقق یا هنرمند شده‌اند. «آب انبار» درباره شیخ و بچه‌های یک مکتب‌خانه در شهری است که آب‌انبار دارد. «نخل» قصه پسر بچه‌ای به نام مراد است که هسته خرمایی را به درویشی می‌دهد تا آن را بکارد تا به درخت نخل تبدیل شود.

هوشنگ مرادی کرمانی به خوبی می‌داند داستانی که برای کودکان و نوجوانان نوشته می‌شود باید علاوه بر جنبه سرگرمی و برانگیختن حس زیبایی‌شناسی، دربرگیرنده مسائل تربیتی، اجتماعی و اخلاقی نیز باشد تا آنان را به کشف هویت و معنای زندگی هدایت کند. او در بیشتر آثارش، با طنزی زیبا و هنرمندانه، مسائل اجتماعی و مشکلات حاکم بر جامعه را بیان می‌کند و این آگاهی بخشی طنزگونه از وضعیت و شرایط اجتماعی به مخاطب نوجوان، اثر ارزنده‌ای در شکوفایی فکری و فرهنگی او خواهد گذاشت. «قاشق چای‌خوری»، آخرین کتاب او از ۱۵ داستان کوتاه با مضمون عشق، جنگ و فقدان تشکیل شده که برخلاف سایر آثار او مخاطب بزرگسال دارد.

هوشنگ مرادی کرمانی را می‌توان از معدود نویسندگان ایرانی دانست که آثار سینمایی یا تلویزیونی اقتباس شده از داستان‌هایش بسیار پرتعداد و جذاب بوده است. «قصه‌های مجید» یکی از پرتماشاگرترین مجموعه‌های تلویزیونی بعد از انقلاب بود. «کیومرث پوراحمد»، کارگردان این مجموعه، داستان‌های دیگری را نیز از مجموعه قصه‌های مجید برای سینما تولید کرد. «صبح روز بعد» بر اساس ساختار افشاگرانه‌اش درباره آموزش و پرورش سنتی مورد توجه بسیار قرار گرفت؛ «شرم» به دلیل ارزش‌های ویژه فرهنگی و هنری منتقدان و کارشناسان سینمایی را به تأمل واداشت؛ «خمره» که دوبار در جشنواره‌ها و مجامع بین‌المللی رتبه کسب کرد و براساس اقتباس آزادی از آن مجموعه انیمیشنی هم تولید شد، ماجرای معلمی را روایت می‌کند که در یک روستای کویری برای تأمین آب آشامیدنی دانش‌آموزان با مشکل روبه‌رو شده است؛ «چکمه»، «تیک‌تاک» و «کیسه برنج» که توجه مجامع بین‌المللی را جلب کردند؛ فیلم «کیسه برنج» که با سرمایه مشترک ایران و ژاپن ساخته شد؛ «تنور» که در سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های

نمادی از زندگی خودش را در «قصه‌های مجید» خلق کرد؛ داستان پسر نوجوانی که همراه پیرزنی مهربان به‌نام «بی‌بی» زندگی می‌کند؛ قصه‌هایی که جایزه مخصوص «کتاب برگزیده سال ۱۳۶۴» را نصیب نویسنده‌اش کرد. البته نخستین جایزه نویسندگی مرادی کرمانی برای کتاب «بچه‌های قالیباف‌خانه» بود که سال ۱۳۵۹ جایزه نقدی شورای کتاب کودک و سال ۱۹۸۶ جایزه جهانی هانس کریستین اندرسن را به او اختصاص داد؛ سرگذشت کودکی که به خاطر وضع نابسامان زندگی خانواده مجبورند به قالیباف‌خانه بروند و در شرایط سخت کار کنند.

او در کتاب «شما که غریبه نیستید» نیز به شرحی از زندگی خودش پرداخته و با زبانی ساده و دلچسب خاطراتی از دوران فقر و تنگدستی را بیان کرده است. «ته‌خیار» هم عنوان مجموعه داستان‌های کوتاهی است که مرادی کرمانی در آنها به سراغ مرگ، پیری و بیماری رفته، ولی این موضوعات را به لطافت و با بیانی طنز بیان می‌کند. «پلوخورش» مجموعه‌ای شامل ۲۱ داستان کوتاه با رگه‌هایی از طنز و حاوی خاطرات سفر گروهی از نوجوانان روستایی آسیب‌دیده در زلزله بم است. «لیخند انار» ۱۶ داستان کوتاه براساس خاطرات گروهی

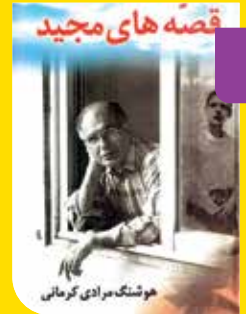
زهره مسکنی داستان‌نویس

هوشنگ مرادی کرمانی اواخر سال ۱۳۹۸ پس از چاپ آخرین کتاب خود، «قاشق چای‌خوری» از دنیای نویسندگی خداحافظی کرد؛ اما او از آن دسته نویسندگانی است که آثارش، پس از این خداحافظی همچنان مورد توجه قرار دارند. مرادی کرمانی، به دلیل لحن عامیانه و صادقانه و قلم ساده و آمیخته به طنز، هم در میان کودکان و نوجوانان و هم بزرگسالان ایرانی به چهره‌ای شناخته‌شده بدل شده و به خاطر قدرت به تصویرکشیدن درد و رنج انسان معاصر با راحت‌ترین شیوه نوشتن به چهره‌ای بین‌المللی تبدیل شده است.

نخستین داستانی که مرادی کرمانی نوشت، «کوچه ما خوشبخت‌ها» نام دارد که در مجله خوشه به سردبیری ادبی احمد شاملو منتشر شد و حال‌وهوای طنز داشت. او اوایل دهه پنجاه نخستین کتاب داستان خود با عنوان «معصومه» شامل چند قصه متفاوت و همچنین کتابی دیگر به عنوان «من غزال ترسیده‌ای هستم» را منتشر کرد. سال ۱۳۵۳ بود که آقای نویسنده

قصه‌های مجید

- هوشنگ مرادی کرمانی
- آخرین چاپ: ۱۴۰۰
- انتشارات: معین
- تعداد صفحات: ۶۸۰

«قصه‌های مجید» مهم‌ترین و شناخته‌شده‌ترین اثر هوشنگ مرادی کرمانی است که در سال ۵۸ منتشر شد و در سال ۶۴ کتاب برگزیده سال شد. «قصه‌های مجید» درباره زندگی مجید و ماجراهایی است که بر او می‌گذرد. مجید نوجوانی است که پدر و مادر خود را از دست داده و با مادر بزرگش، «بی‌بی» زندگی می‌کند. در این داستان‌ها مجید نوجوانی است که کتاب زیاد می‌خواند و انشای او خوب است و عاشق فیلم و سینما و بازیگری است و آرزوی نویسنده شدن دارد...

بچه‌های قالیباف‌خانه

- هوشنگ مرادی کرمانی
- آخرین چاپ: ۱۴۰۰
- انتشارات: معین
- تعداد صفحات: ۱۲۸

این کتاب از دو داستان تشکیل شده که هر دو نیز در مورد بچه‌های روستانشین فقیر کرمانی است که مجبور می‌شوند از سنن کودکی به قالی‌بافی بروند. یکی از زیبایی‌های کتاب لحن بیان عامیانه بسیار زیبا و روان آقای مرادی کرمانی است. نویسنده در این داستان با به تصویر کشیدن زندگی فلاکت‌بار مردمان تنگدست در روستاهای دورافتاده و محروم کشور، ظلم و استثمار ضدانسانی را محور داستان خود قرار می‌دهد...

خمره

- هوشنگ مرادی کرمانی
- آخرین چاپ: ۱۴۰۰
- انتشارات: معین
- تعداد صفحات: ۱۵۰

داستان «خمره» در یک روستا می‌گذرد. خمیره‌ای که بچه‌های مدرسه روستا در آن آب می‌نوشیدند، شکسته است و دیگر قابل استفاده نیست. مدیر مدرسه، دانش‌آموزان و برخی از اهالی تلاش می‌کنند تا به نحوی این مشکل را حل کنند. این داستان شرح ماجراهایی است که در این مسیر تلخ و شیرین رخ می‌دهد...